

GeoGebra segítségével bizonyított feladatok

V. osztály

II. félév

A Digitaliada programban résztvevő iskolák matematika tanárai által összeállított kiadvány, koordinálta Adina Roșca Oktatási Szakértő

A jelen dolgozatban olyan szövegek és illusztrációk találhatóak, amelyeket az Orange Alapítvány szerzői joga véd, az AttributionNonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0) feltételeinek megfelelően. Ezeket a <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/> címen találhatjuk meg. Az itt megjelenő illusztrációk a javasolt alkalmazások képernyőmásolatai. A borító, az illusztrációk, bejegyzett védjegyek, az Orange Alapítvány és Digitaliada logók, valamint minden más, a borítón megjelenő márkaelem szerzői jogok által védett és nem használható a jogos tulajdonos előzetes beleegyezése nélkül.

Tartalomjegyzék

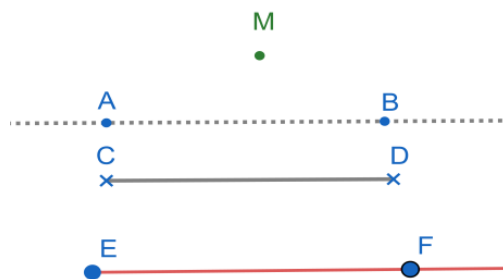
MÉRTANI ELEMÉK	2
Pont, egyenes, sík, félsík, félegyenes, szakasz	2
Pont és egyenes kölcsönös helyzetei. Kollineáris pontok. Két egyenes kölcsönös helyzete: metsző egyenesek, párhuzamos egyenesek	4
Két pont közötti távolság. Szakasz hossza. Kongruens szakaszok.....	6
Szakasz középpontja. Egy pontnak adott pont szerinti szimmetrikusa.....	7
SZÖGEK	9
Szög: értelmezés, jelölések, a szög elemei. Egy szög belső és külső tartománya	9
Kongruens alakzatok. Szimmetriatengely	11
KÖNYVÉSZET	13

MÉRTANI ELEMEEK

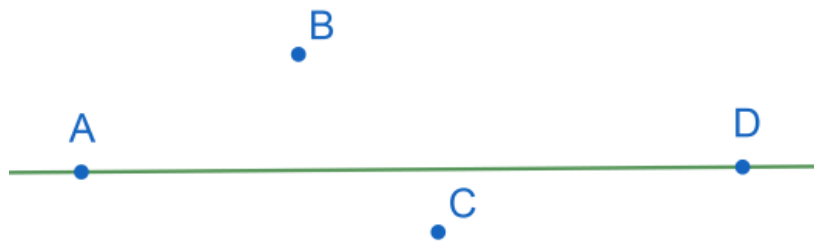
Pont, egyenes, sík, félsík, félegyenes, szakasz

1. Készítsétek el az alábbi utasításoknak megfelelő ábrákat:

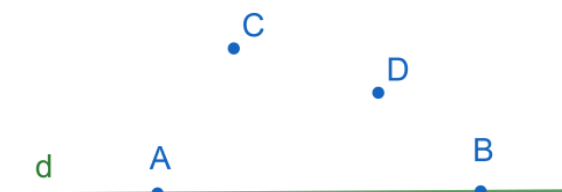
- M egy pont, amelynek színe zöld
- AB egy egyenes, amelynek vonal stílusa pontozott
- $[CD]$ egy olyan szakasz amely végpontjainak stílusa "x"
- $[EF]$ egy piros színű félegyenes, amely E és F végpontjainak mérete 5

2. Rajzoljátok meg az A, B, C és D különböző pontokat, úgy, hogy a B és C pontok az AD egyenes két különböző oldalán helyezkedjenek el.

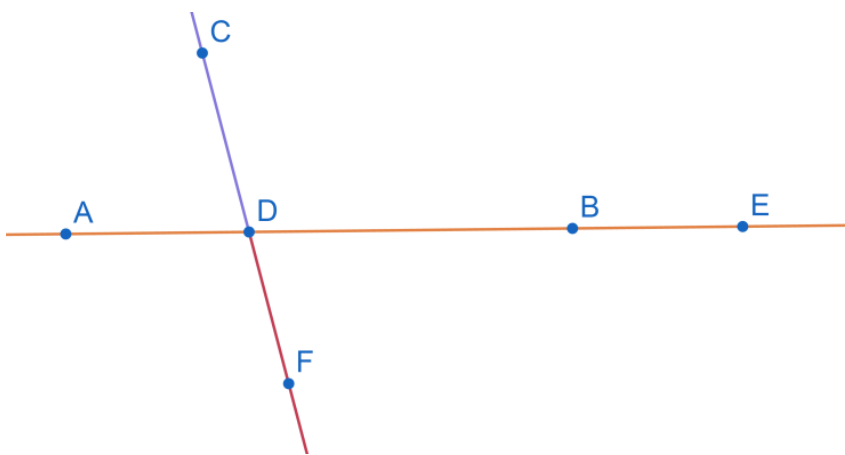

3. Legyen A, B, C és D négy különböző pont, és d egy egyenes. Készítsetek ábrát, úgy, hogy az alábbi kijelentés igaz legyen: $AB = d$ és a C pont a (d, D) félsíkban helyezkedik el.

II. FÉLÉV

4. Legyen AB egy egyenes és C egy rajta kívül fekvő pont.
- Vegyünk fel egy D pontot, úgy, hogy a $\sphericalangle DA$ és $\sphericalangle DB$ ellentétes félegyenesek legyenek
  - Vegyünk fel egy E pontot, úgy, hogy $\sphericalangle EB$ és $\sphericalangle EA$ azonos, míg $\sphericalangle BD$ és $\sphericalangle BE$ ellentétes félegyenesek legyenek
  - Szerkesszék meg az $\sphericalangle DF$ félegyenes $\sphericalangle DC$ ellentett félegyenesét

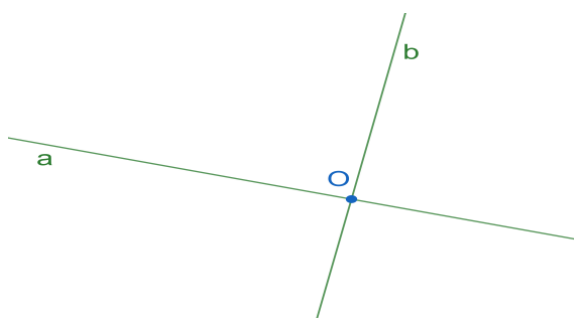
Pont és egyenes kölcsönös helyzetei. Kollineáris pontok. Két egyenes kölcsönös helyzete: metsző egyenesek, párhuzamos egyenesek

1. Rajzoljatok egy d egyenest, majd vegyétek fel rajta egy M és rajta kívül egy N pontot.

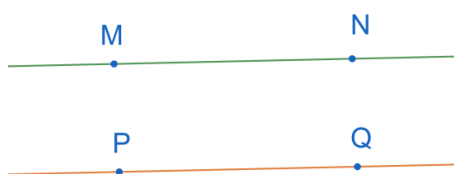

2.
 a) Rajzoljátok meg az a és b metsző egyeneseket, majd metszéspontjukat jelöljétek O -val.
 b) Rajzoljátok meg az MN és PQ párhuzamos egyeneseket

a)

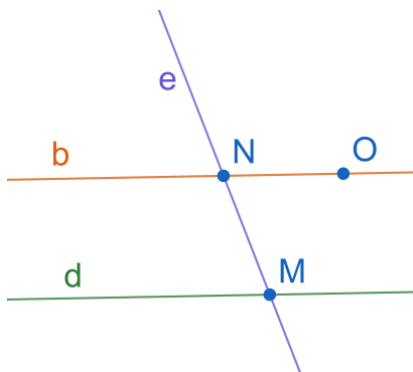
b)

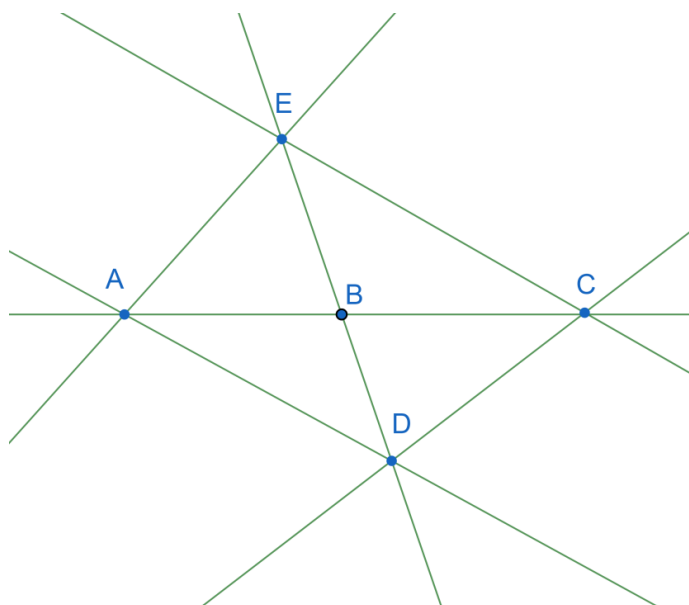
GeoGebra segítségével bizonyított feladatok – V. osztály

II. FÉLÉV

3. Rajzoljatok egy d egyenest, és egy rajta kívül fekvő O pontot. Szerkesszük meg az O ponton áthaladó, és a d egyenessel párhuzamos b egyenest, valamint azt az e egyenest amely az d és b egyeneseket rendre az M és N pontokban metszi.

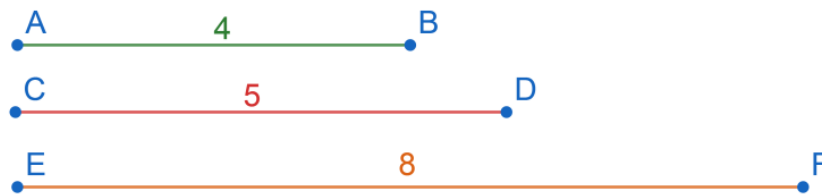

4. Vegyük fel az A, B, C, D és E pontokat úgy, hogy A, B, C kollineárisak, B, D, E szintén kollineárisak, de A, B és D nem kollineáris pontok.
- Készítsetek ábrát!
  - Hány egyenest határoz meg a fenti öt pont?

Két pont közötti távolság. Szakasz hossza. Kongruens szakaszok

1. Szerkesszék meg a következő szakaszokat: $AB=4\text{ cm}$, $CD=5\text{ cm}$ és $EF=8\text{ cm}$.

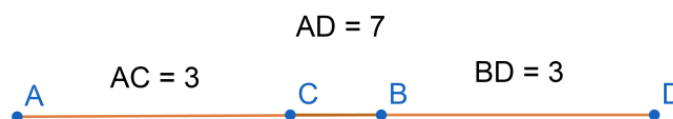
2. Egy d egyenesen vegyük fel az A , B és C pontokat úgy, hogy $AB=3\text{ cm}$ és $AC=5\text{ cm}$. Számítsátok ki az $[BC]$ szakasz hosszát.

3. Egy d egyenesen ábrázold az A , D , C és B , ebben a sorrendben megadott pontokat, úgy, hogy $AD=2\text{ cm}$ és $DC=4\text{ cm}$. Tudva, hogy $[CB] \cong [AD]$, számítsátok ki az $[AB]$ szakasz hosszát.

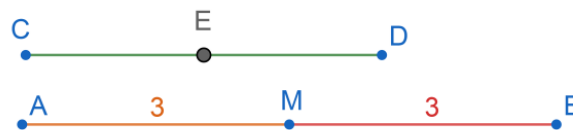

4. Szerkesszék meg, az A , B , C és D pontokat, úgy, hogy a C az $[AB]$ szakasz, míg a B a $[CD]$ szakasz egy pontja legyen. Ha $AB=4\text{ cm}$, $CB=1\text{ cm}$ és $CD=4\text{ cm}$, számítsátok ki az $[AC]$, $[BD]$ és $[AD]$ szakaszok hosszát.

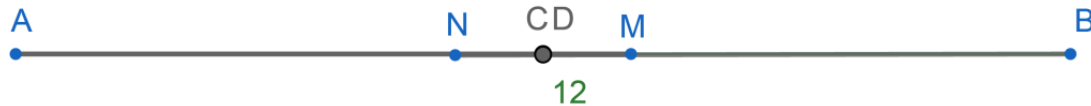

Szakasz középpontja. Egy pontnak adott pont szerinti szimmetrikusa

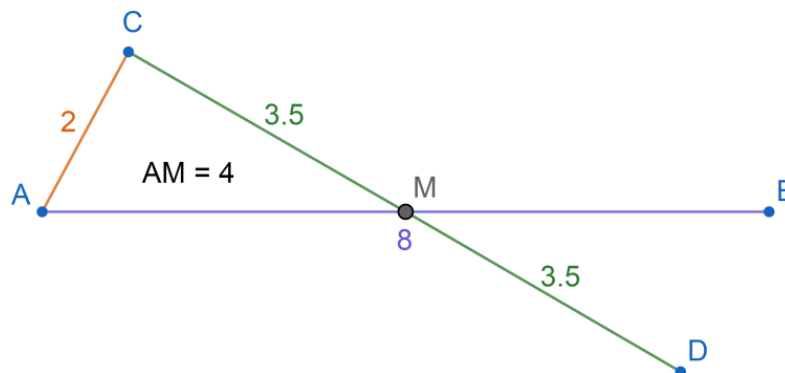
1.
  - a. Szerkesszék meg a $CD=4\text{ cm}$ hosszúságú szakaszt és jelöljük E -vel a középpontját.
  - b. Szerkesszék meg az $AM=3\text{ cm}$ hosszúságú szakaszt, majd jelöljük B -vel az A pont M pont szerinti szimmetrikusát.

2. Szerkesszék meg az $AB=12\text{ cm}$ hosszúságú szakaszt. Vegyük fel az $[AB]$ szakasz két M és N pontját, úgy, hogy $AM=BN=7\text{ cm}$. Mutassátok ki, hogy az $[AB]$ és $[MN]$ szakaszoknak ugyanaz a felezőpontja

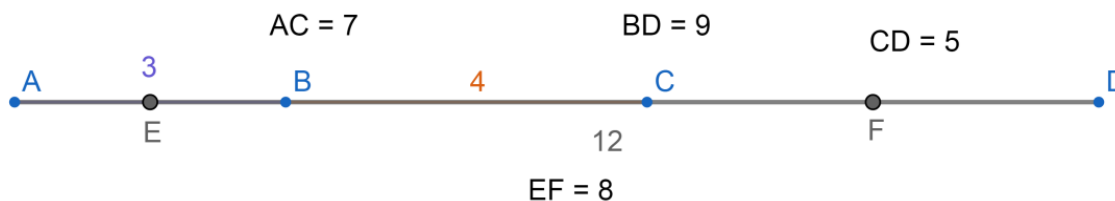
3. Jelölje M az $AB=8\text{ cm}$ hosszúságú szakasz felezőpontját.
  - a) Igazoljátok, hogy $AM=4\text{ cm}$.
  - b) Az AB egyenes által meghatározott egyik félsíkban vegyétek fel a C pontot, úgy, hogy $AC=2\text{ cm}$, majd szerkesszék meg a C pontnak az $[AB]$ szakasz felezőpontja szerinti szimmetrikusát.

GeoGebra segítségével bizonyított feladatok – V. osztály

II. FÉLÉV

4. Legyen A, B, C és D négy, ebben a sorrendben megadott kollineáris pont. Tudva, hogy $AB=3\text{ cm}$, $BC=4\text{ cm}$ és $AD=12\text{ cm}$, számítsátok ki az $[AC]$, $[BD]$ és $[CD]$ szakaszok hosszát. Ha E az $[AB]$ és F a $[CD]$ szakaszok felezőpontját jelöli, határozzátok meg az $[EF]$ szakasz hosszát.

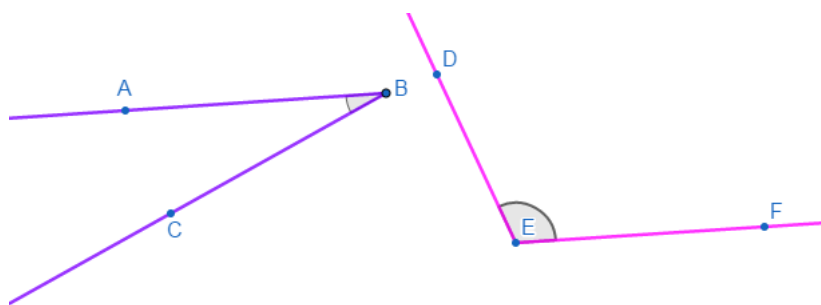
SZÖGEK

Szög: értelmezés, jelölések, a szög elemei. Egy szög belső és külső tartománya

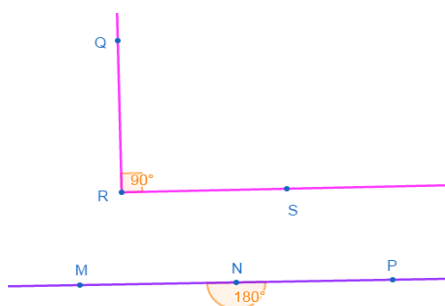
1. Szerkesszék meg:

- az ABC hegyesszöget és a DEF tompaszöget
- a QRS derékszöget és az MNP egyenesszöget

a)

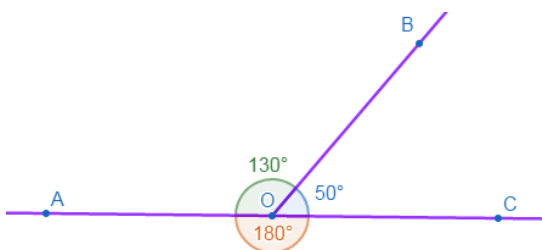
b)

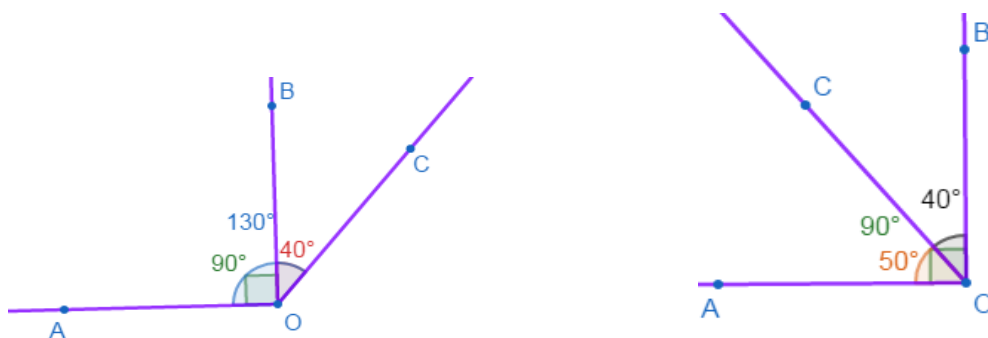
- Szerkesszék meg az AOB és BOC szögeket, úgy, hogy az A és C pontok az $[OB$ félegyenes két különböző oldalán helyezkedjenek el és $m(\angle AOB) = 130^\circ$ valamint $m(\angle BOC) = 50^\circ$. Mutassátok ki, hogy az A , O és C pontok kollineárisak.

GeoGebra segítségével bizonyított feladatok – V. osztály

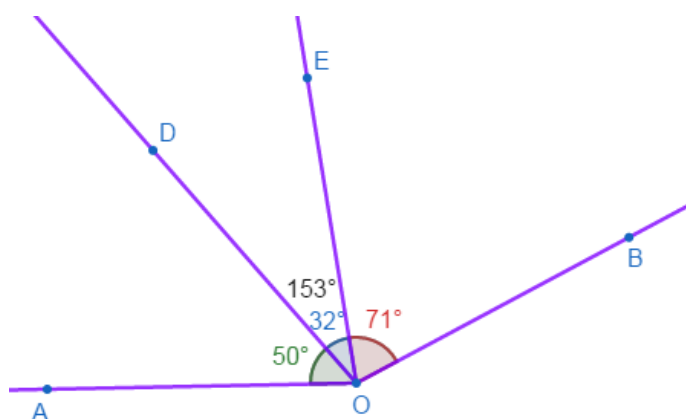
II. FÉLÉV

3. Szerkesszék meg az $\sphericalangle AOB$ és $\sphericalangle BOC$ szögeket, úgy, hogy $m(\sphericalangle AOB) = 90^\circ$ és $m(\sphericalangle BOC) = 40^\circ$. Határozzátok meg az $\sphericalangle AOC$ mértékét.

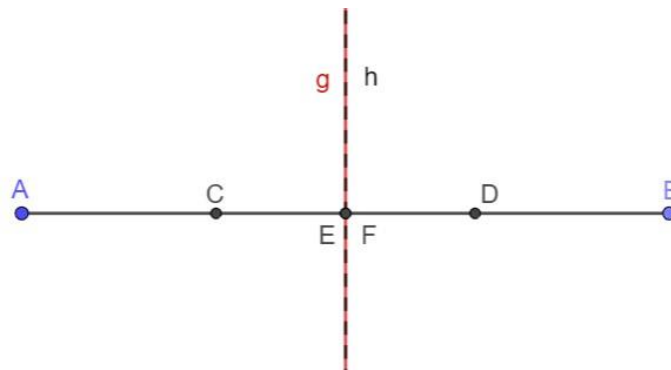

4. Adott a $m(\sphericalangle AOB) = 153^\circ$ mértékű szög. A belső tartományában felvesszük az $[OD$ és $[OE$ félegyeneseket, úgy, hogy $m(\sphericalangle AOD) = 50^\circ$ és $m(\sphericalangle EOB) = 71^\circ$. Határozzátok meg a $\sphericalangle DOE$ szög mértékét.

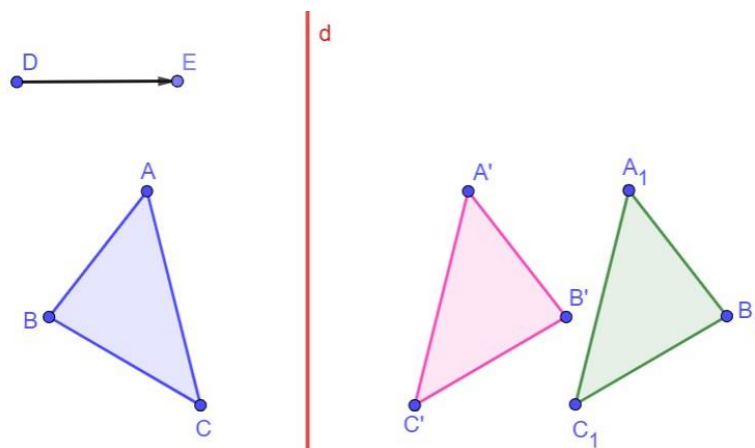

Kongruens alakzatok. Szimmetriatengely

- Szerkesszék meg az $[AB]$, 10 cm hosszúságú szakaszt. Legyen C és D az $[AB]$ szakasz két olyan pontja, amelyre $AC=BD=3\text{ cm}$. Mutassátok ki, hogy az $[AB]$ és $[CD]$ szakaszoknak ugyanaz a szimmetriatengelye.

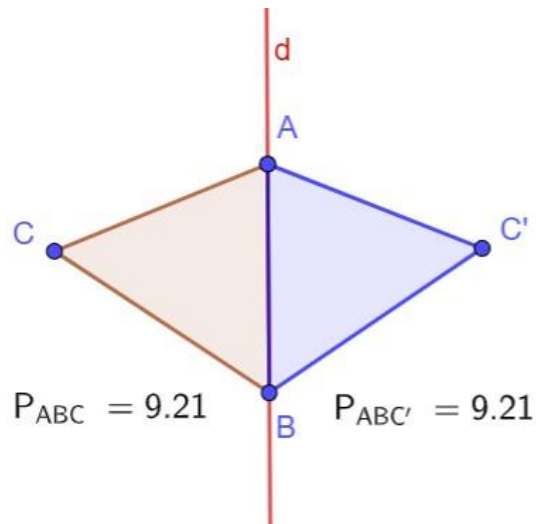

- Szerkesszék meg az ABC háromszöget.
  - A háromszögen kívül, vegyetek fel egy d egyenest, majd szerkesszék meg az ABC háromszög d egyenes szerinti $A'B'C'$ szimmetrikusát.
  - Rajzoljatok egy 3 cm hosszúságú vektort. Ezen vektor segítségével szerkesszék meg az $A'B'C'$ háromszög eltolási képét, amelyet jelöljetez $A_1B_1C_1$ -el.

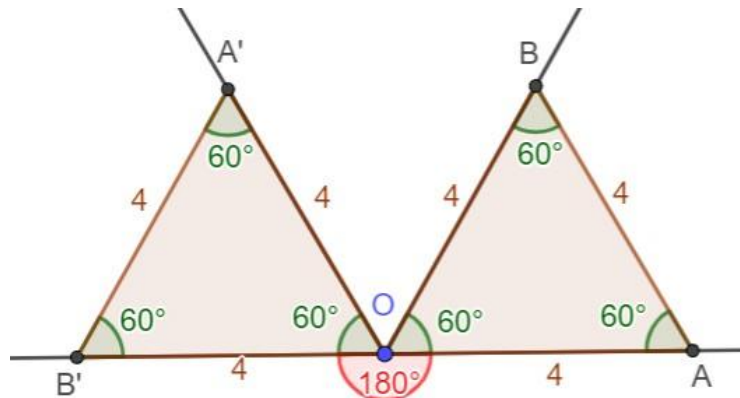

- A d egyenesen vegyük fel az A és B pontokat, rajta kívül pedig egy C pontot. Ha C' a C pont d egyenes szerinti szimmetrikusa, mutassátok ki, hogy az ABC és az $A'B'C'$ háromszögek kerületei egyenlők.

II. FÉLÉV

4. Jelölje O egy 60° -os szög csúcsát. A szög szárain vegyük fel az A és B pontokat, úgy, hogy $OA=OB=4$ cm. Jelölje A' az A pont OB egyenes szerinti szimmetrikusát, és B' a B pont OA' egyenes szerinti szimmetrikusát. Szerkesszük meg az AOB és A'OB' háromszögeket, majd
- határozzátok meg a háromszögek oldalainak hosszúságát. Mit figyeltek meg?
  - határozzátok meg a háromszögek szögeinek mértékét. Mit figyeltek meg?
  - mutassátok ki, hogy az A, O és B' pontok kollineárisak.

KÖNYVÉSZET

1. Perianu, M., Stănică, C., Smărăndoiu, Ș. *Matematică, clasa a V-a* Editura ART Educațional, București, 2018.
2. Zaharia, D., Zaharia, M., Peligrad, P., *Matematică, clasa a V-a*, Editura Paralela 45, București, 2019.